

F R I F A G B E V E G E L S E

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 7.

5. årgang.

16. februar 1945.

Dödsdommene.

Mange nordmenn er etterhvert blitt mindre fölsomme enn för overfor de savn og lidelser som kampen mot det nazistiske bandittveldet kostar både i vårt eget og andre land. Men heldigvis er vi ikke blitt så avstumpet at vi ikke opprøres i vårt innerste når flere av våre beste menn stilles opp mot en vegg og skytes fordi de har vært gode patrioter. Allikevel er det nok ingen som reagerer slik som herrene Fehlis og Lie fremdeles synes å håpe. Sorg og voldsom harme, men ikke angst var denne gang som tidligere den dominerende følelsen i vårt folk da de kyniske kommunikeene ble lest. Bödlene kan være hellig overbevist om at henrettelsene ikke kommer til å forlenge deres regime her i landet.

I hvert fall for en del av de henrettede var "anklagene" åpenbart falske. Det er før øvrig så hyklersk at det grösset i en når Judas Lie, som sa ja og amen til tyskernes veldige ödeleggelse i Nord-Norge, opptrer som stor beskytter av "norske samfunnsverdier". Nå som før er det utelukkende tyske interesser han er interessert i å verne. Våre sabotører befatter seg som kjent bare med tyskkontrollerte krigsviktige bedrifter. - Like mislykket er det selvsagt å forsøke å fremstille sabotørene. Forsøket på å tilsvine de falnes navn ved samtidig å skyte en nazistisk forbryter bekrefter bare opphavsmennenes stupiditet. Like mislykket er det selvsagt å forsøke å fremstille sabotørene som naive, dumme og oppagiterte individer. Den ene sprengningsaksjonen mere dristig og dyktig utfört enn den andre er det beste beviset for det motsatte. Og deres siste kup i Fredrikstad, da de rett for nesen på tyskerne dro avgårde med 11 bukserbåter samt bjergringesskipet "Uredd", - var det naive dumrianer som gjennomførte den aksjonen? Hvilken betegnelse skulle en i så tilfelle sette på de geniene som har til oppgave å hindre slike "tyverier", men stadig blir lurt?

Kommunikeet fra Krim-konferansen

gir uten tvil grunn til optimisme både når det gjelder krigföringen og den kommende fred, særlig om en ser kommunikeet på bakgrunn av de tildels ganske alvorlige konflikter som i det siste året har gjort seg gjeldende mellom de tre allierte stormakter. Det later til at konferansen ikke har gått utenom vanskene, men sökt å løse dem. Særlig gledeelig er det at det polske problem er kommet et godt stykke nærmere en endelig avgjørelse. Curzonlinjen (som i 1919 ble fastlagt som provisorisk polsk-russisk grense av de alliertes överste råd) er godtatt som grenselinje av "de tre store" med visse endringer i polsk favör. Inntil for kort tid siden var det amerikanske standpunkt at dette grensespørsmålet skulle utstå til etter krigen og en del av London-polakkene har hårdnakket holdt på en grense som skulle gå atskillig lengre øst. - Den provisoriske polske regjering, som har sete i Warsjawa, skal nå reorganiseres og polske demokrater fra de nylig befridde områder samt polakker i utlendighet skal tiltre regjeringen. Det er ikke usannsynlig at enkelte representanter for London-polakkene da blir med. Så får polakkene selv en gang etter krigen avgjøre hvilke menn de vil ha i spissen for landets styre gjennom frie valg.

I konflikten mellom Subasic og kong Peter fikk regjeringssjefen medhold på konferansen og hans avtaler med Tito skal snarest mulig tre i kraft.

I det tyske spørsmål var man enig om total avrustning av Tyskland, avstraffelse av krigsforbryterne og nazipampene, likvidering av militarismen og en felles militær okkupasjonsforvaltning i Berlin. Frankrike ble invitert til å delta i besettelsen av de enkelte deler av det tyske rike. Tysklands framtidige grenser skal fastsettes på den endelige fredskonferanse.

For øvrig ble det vedtatt å åpna "De forente nasjoners fredskonferanse" i San Fransisco 25. april og i tillegg til de 3 store allierte er Kina og Frankrike anmodet om å stå som innbydere. Atlanterhavsdeklarasjonen og

Dumbarton Oaks -vedtakene skal danne grunnlaget for forhandlingene. - En utvilsom vinnning ved konferansen var det at Edens forslag om kvartalsviso konferanser mellom de tre allierte stormaktene utenrikeministre ble godtatt.

Samtidig med at konferansen ble holdt, inntrådte det en avspenning i de spente innenrikspolitiske forhold i Grekenland og Belgia. Nazistenes håp om en tiltegende og svekkende indre ure i den allierte leir i krigens siste fase, er derfor tilintetgjort. Dette hurtigere vil slutten komme.

Fremtidsutsikten,

Østfronten: Den utvikling som vi antydet i forrige uke fortsetter. Præs' øg-Øppladning på midtfronten og fortsatt fremgang på flankene. Det er først og fremst Konjevs voldsomme fremgang på søravsnittet som har preget hele frontbildet. Etter at han i midten av ukon gikk over Bober, som er en vestlig bielv til Oder, har han støtt videre vestover til Queiss. Neuhammer, Beythen, Bunzlau, Neusalz, Goldberg, Freystadt, Sprottau, Jauer og Strigau er tatt. Han står nå på vestsiden av Oder på en 240 km. bred front. Schlesien er nå praktisk talt avskåret, idet Konjevs ene støtretning går rett vestover mot Dresden og Görlitz. Han står nå ca. 35 km. fra den siste av disse byer. Hans annen støtretning går langs autostraden til Berlin. På dette avsnitt har han forenet seg med Sjukovs armeer. Konjevs fremrykking har skjedd i et tempo som helt har frastatt tyskerne enhver sjangse til ordnet og plamoseig tilbaketog, og det er for tiden ikke mulig å forutsi hvor tyskerne igjen kan smale seg til noen kraftigere motstand på dette frontavsnittet. Konjev står nå 420 km. vest for sitt utgangspunkt. Avstanden til Berlin er 150 km. og fra Prag 160 km. Russerne har tatt et veldig bytte, bl.a. ca. 600 uskadde fly og store underjordiske våpenlagre som tyskerne ikke har fått tid til å ta med seg eller ødelegge.

All motstand i Budapest er opphört. Her ble tatt 125.000 fanger, 49.000 tyskere falt. Videre ble erobret 10.000 jernbanevegner, 5.000 lastebiler, 1.200 kanoner og 269 tanks.

Sjukov fortsetter å lade opp sine bruhoder på midtfronten. Det vil antakelig ennå ta en tid før han setter i gang det siste stormåpet mot Berlin. Imens har han på nordfronten forent seg med Rokosovski, erobret en rekke steder og truer nå jernbanen Stettin-Danzig. Denne siste byen er kommet umiddelbart i faresonen etter at Elbing er tatt. All motstand i Schneidershhl er nå nedkjempet, 5.000 fanger og 7.000 tyskere falt.

Tsjernjakowski har god fremgang i Østpreussen og har erobret en rekke nye steder.

Westfronten: Kraften i de allierte operasjoner stiger, men hindres foreløpig av dårlig vær. En større offensiv ventes med det første. Reichswaldstillingen ble moldt erobret allerede onsdag morgen og kampane foregår nå her i mere åpent terren. 1. kanadiske armé står ved Rhinen og 1 km. fra byen Coch som ligger i Siegfriedlinjen. Likeledes trues Eupenich og Kalkar. Men har på dette avsnittet identifisert 7 tyske divisjoner som ytter hård motstand. Prøm som tyskerne meldte "gjenerobret" mens de ennå holdt byen er nå helt rensed for tyskere. Videre er den siste by som tyskerne holdt i Luxembourg, Wianden tatt. Flyaktiviteten over Tyskland er øket ytterligere. Igår var 3.000 amerikanske og britiske fly i uvurdt virksomhet. Foruten mot Dresden var hovedangrepene rettet mot Magdeburg, Chemnitz, Nürnberg, Bonn og Dortmund. Overalt ble store skader anrettet, noe som også er bekreftet fra tysk hold. Nøytrale korrespondenter skriver at krigen definitivt er tapt for Tyskland og at befolkningen foretrekker betingelsesløs kapitulasjon fremfor fortsatte lidelser. - Göbbels' egen avis "Der Angriff" sluttet å komme ut lørdag.

Østen: Mac. Arthur melder at kampane på Iusen er avsluttet etterat Cavita er tatt. 31 japanske skip er senket av ubåter igdr. Kraftige flyangrep mot Boniu, Formosa, Iwojima, Corregidor og i Burma.

Frankrikes militære styrke.

Den franske informasjonsminister meddelte førleden at Frankrike nå har 1 million mann under våpen. Flåten består av 300 fartøy, hvorev 2 slagskip og seks moderne kryssere.

Ødeleggelsene i Warsjava.

En av News Chronicies korrespondenter har besøkt Warsjava og skriver til sin avis: "Warsjava eksisterer ikke lenger. Byen er forsvunnet og har latt etter seg en ruinhaug som kaoskje er verdens største. Ikke bare byens sentrum, men også industriområdene er borte. Bare i de fashionable bydelene langs Ujazdowskabulevarden står noen forholdsvis uskadte hus igjen. Disse kvarterer var i 4 år reservert for tyskerne. Av byens mange kirker er det 4 igjen. Av hele byområdet vest for Weichsel er det bare 5 % som etter kan gjøres beboelig."

Strid om nasjonaliseringen av de engelske kullgrubene.

Den engelske landsgjennomgangen og arbeiderpartiet roiste for en tid siden et kategorisk krav om nasjonalisering av de engelske kullgrubene. Siden har også det liberale partis styre sluttet seg til dette krav. Nå har imidlertid det engelske gruveierforbundet publisert en plan for kullgrubeindustrien som bestemt motsetter seg såvel nasjonalisering som at den nærværende statsekontrollen bibeholdes etter krigens slutt. Gruveierne foreslår istedet at de selv skal opprette en sentral organisasjon, hvis direktiver skal preges av omsorgen for nasjonens beste. Projektet er mottatt ganske kjølig i størstedelen av den britiske presse. Daily Herald, Arbeiderpartiets hovedorgan, skriver at det ganske enkelt dreier seg om en forkledd kartelldannelse.

Hjemmefronten.

Fra Sørlandet

meldes om nye politirazziaer i Åqli og i bygdene Strømme og Timenes i Randesund. I Kristiansand har det vært nye arrestasjoner i den siste tiden. Fruen til naziordfører Fesby i Kristiansand ble førleden iflagt 200 kroner i mulkt for tobakkstyveri. Men tobakkshandleren, som var god nordmann, fikk 2.500 kroner i mulkt fordi han hadde lagt tobakken slik at fruen kunne få tak i den, og fordi han etter tyveriet hadde manko i tobakksbeholdningen. - Fylkesungdomsleder Magne Slipen i Laerdal er arrestert for sedelighetsforsyning og tyveri.

Angivere.

Vår kollega "Sørlandsposten" forteller at arbeidskontorbestyrer Tønnesen og disponent Herman Weiss begge har assistert gestapo - den førstnevnte ved en razzia i Vigmostad, den andre ved arrestasjon av nordmenn. Tønnesen og Weiss er besatt i Mandal.

Tysk andejakt.

Bunge Aker-selva oppo ved Sagene og Sandaker har tyskerne ved forlegningene der gjort jakt på vildender på isen så kulene pep om ørene på folk. Til sist natte politiet gripe inn og forbry jakten. Endene hevet seg forresten ved å skremme vettet av en tysk vakt kl. 3 om natten. Han trodde det var sabotører og kastet håndgranater slik at det gikk en del vindusruter i nabologen.

Fra Bergen

Meldes at det har vært et usedvanlig rikt storsildfiske. Også landnotfangsven har lårt vært stor. Det er stengt ca. 100.000 hl. Omkring i distriktsområdet har folk fått røkt og saltet ganske meget sild. Tyskerne mangler transportmidler til å få den ut av landet. De har hittil bare fått transportert vekk 35.000 kasser med jernbanen. Ellers opplyses det fra Bergen at det nå er "bare" ca. 20 arrestasjoner om dagen - det regnes som "normalt" nå i Bergen og omegn.

Blant gislene på Victoria Terrasse

er Birar Gerdardsen, lektor Einar Bull og lektor Kåre Sand.

Sabotasjonsaksjonene går sin gang.

Fredag i fjor ble gift Kolberg, Caspary A/S bilverksted i luften. Mandag kveld ved 9-tiden ble Jensens Bilverksted i Lysaker sprengt.

LÖNNS- OG ARBEIDSFORHOLDENE ETTER FRIGJÖRINGEN.

Ved kongelig resolusjon av 15. september 1944 er det gitt en provisorisk anordning om ordningen av lönns- og arbeidsforholdene i det befridde Norge. Denne anordningen er satt i kraft ved kgl. resolusjon den 10. november 1944 for de deler av Finnmark som er under norsk styre og blir automatisk gjeldende etter hvert som de øvrige deler av landet blir fritt.

Den provisoriske anordning bestemmer bl.a. at alle tariffavtaler som var i kraft 9. april 1940 framleis skal gjelde. Der hvor tyskerne eller quislingene helt eller delvis har satt tariffen ut av kraft skal den straks gjennomføres på nytt, med de indekstillegg som ble gitt i desember 1939 og i januar 1940, men som ble sløyfet fra 1. juni 1940. Dessuten gjennomføres den indeksregulering som skulle ha funnet sted pr. 15. juni 1940.

I henhold til denne anordningen er det i Stockholm og London ført forhandling mellom representanter for Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og i samråd med Den Fri Landsorganisasjon i Norge er de blitt enige om et dyrtidstillegg som skal gjelde alle arbeidere og bedrifter som har lovlig tariffavtale i befridde områder. Sammen med indekstilleggene utgjør dyrtidstillegget: a) voksne arbeidere 30 øre pr. time, b) voksne kvinner 20 øre pr. time, c) prosenttilleggene 17,5 %, d) månedslønnede funksjonærer som lønnes etter overenskomstens 6-års satses eller derover: Menn kr. 63,28 pr. mnd., kvinner kr. 49,84 pr. mnd.

Personlige tillegg i minstelønnstariffene bibeholdes.

Bestemmelser om indekstilleggene og utbetalingen følger reglene i Riksmeglingsmannens forslag av 4. januar 1940.

For ø vrig inneholder den provisoriske anordning en rekke viktige og interessante bestemmelser om løsningen av twistespørsmål, gjeninntakelse av arbeidere, meglelse osv. Streik og lockout kan bare iverksettes hvis Sosialdepartementet ikke bringer en lønnstvist inn for Lønnscmnden (en ny institusjon som skal opprettes) etter at meglelse har vært forsøkt. I offentlige bedrifter går fram på samme måte som i det private bedriftsliv, men Norsk Arbeidsgiverforenings funksjoner overtas der av vedkommende offentlige myndighet.

Anordningen omfatter alle bedrifter og arbeidere som har lovlig tariffavtale, enten de står tilsluttet noen av de to hovedorganisasjonene eller ikke.

Det er truffet avtale om statens tjenestemenn og arbeidere i samsvar med foranstående bestemmelser.

Anordningen gjelder i år og lønnsavtalen i 3 måneder etter befrielsen. Forhandlinger om lønnspørsmål kan opptas så snart organisasjonene er kommet i orden. Anordningens virkning på reallønningene vil i vesentlig grad være avhengig av den prispolitikk som blir fulgt etter krigen. Etter det en på det nåværende tidspunkt kjenner til vil forhåpentlig prisnivået bli fastlagt slik at det kommer i et rimelig forhold til de nominelle lønninger. Den største betydning har bestemmelserne av 15. sept. kanskje deri at de umiddelbart gjenoppretter det rettsforhold som var skapt mellom arbeiderne og arbeidsgiverne i Norge før 9. april 1940. Det finnes mennesker i Norge, som vil være gode nordmenn, men som likevel har gått og tablet om at nå skulle en vel endelig bli kvitt "fagforeningstyranniet", så skulle enhver arbeidsgiver, enhver bedrift "få rett og høve til å ordne seg med sine arbeidere uten innblanding fra fagorganisasjonens side." For disse folk betyr anordningen en sunn nesestyver. Det overvellende flertall av arbeidsgivrene vil uwilsomt hilse anordningen med tilfredshet i forståelsen av at opprivende kamper om organisasjonsrett og ordnede tariffavtaler vil være en alvorlig hindring for gjenreisningen av landets arbeidsliv. De representanter for Norsk Arbeidsgiverforening som oppholder seg utenfor landet, har her inntatt en korrekt holdning og har medvirket til at saka nå er løst. Anordningen kommer også som en bekreftelse på at de faglige tillitsmenn som har vært nødt til å forlate landet ikke bare tar aktivt del i arbeidet for landets frigjøring, men også forbereder og legger tilrette de mange livsviktige spørsmål som vil melde seg når vi igjen kan samles i en